

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту та бізнес-адміністрування (602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Андрій ДОРОНІН
(підпис) (ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« 29 » серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Планування авіавиробництва

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: 07 «Управління та адміністрування»

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальності: 073 «Менеджмент»

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Менеджмент

(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025

Харків – 2025 р.

Розробник: Скачкова І. А. доцент каф.602, к.т.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри
МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри к.е.н., доцент
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Валентина ГАТИЛО
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Здобувач першого (магістерського) рівня

(підпис)

Крістіна ГОРДІЄНКО
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

ПІБ: Скачкова Ірина Анатоліївна

Посада: доцент кафедри 602

Науковий ступінь: канд. техн. наук

Вчене звання: доцент

Перелік дисциплін, які викладає:

Управління проєктами; Організація виробництва; Планування авіавиробництва; Адміністративний менеджмент; Стратегічне управління підприємством та інші.

Напрями наукових досліджень:

менеджмент, управління проєктами, економіко-математичне моделювання.

Контактна інформація: i.skachkova@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	1
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<u>денна</u> : 4 кредити ЄКТС / 120 годин (48 аудиторних, з яких: лекції – 24, практичні – 24; СРЗ – 72); <u>заочна</u> : 4 кредити ЄКТС / 120 годин (6 аудиторних, з яких: лекції – 2, практичні – 4; СРЗ – 110)
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні (семінарські) та/або лабораторні заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – іспит
Пререквізити	Дисципліна є узагальнюючою. Вивченню дисципліни передують наявність знань із загальноматематичного профілю.
Кореквізити	Освітні компоненти, які забезпечують освітній процес паралельно із даним компонентом.
Постреквізити	Кваліфікаційна робота магістра, Передатестаційна практика

3. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Мета

Засвоєння методів і засобів моделювання процесів стратегічного планування діяльності підприємства в умовах ризику і невизначеності ринку.

Завдання

Вивчити методи та засоби планування процесів діяльності авіапідприємства в умовах ризику та невизначеності.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту, зокрема аерокосмічної галузі в Україні (авіація, космонавтика, машинобудування, інформаційні технології), а також у суміжних галузях або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

загальні:

ЗК12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні (фахові):

СК3 Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК8 Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

СК22 - Здатність обґрунтовувати управлінські рішення та здійснювати ефективний контроль за їх виконанням

СК25 Здатність до організаційного та імітаційного моделювання економічних процесів на базі системного підходу з використанням спеціалізованих інформаційних технологій.

СК27 Здатність забезпечувати своєчасне та ефективне виконання завдань організації виробництва продукції в тому числі і на підприємствах аерокосмічної галузі в Україні.

СК28 Здатність керувати роботою промислових підприємств, приймати відповідальність за свої рішення в межах професійної компетенції.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

РН3 - Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства

РН4 – Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

РН21 – Демонструвати навички складання планової та звітної документації забезпечення управлінської діяльності підприємства

РН22 – Уміння розробляти тактичні та оперативні плани поточної діяльності, проекти бізнес-плану; обґрунтовувати інвестиційні проекти та програми стратегічного розвитку промислового підприємства;

РН25 – Професійно виконувати завдання щодо впровадження нововведень в діяльність підприємства в невизначених та екстремальних ситуаціях

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. Планування і контроль процесів підготовки виробництва

Тема 1. Предмет та задачі дисципліни

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Стисла анотація: Об'єктивна необхідність планування і контролю виробництва. Зміст і структура курсу. Підприємство як відкрита, динамічна і складна система. Зміст планування і контролю як загальних функцій керування виробництвом. Прогнозування як основа планування. Моделювання як засіб науково-обґрунтованого прогнозування.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Планування тактико-технічних характеристик об'єкту виробництва

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Тема практичного заняття: Визначення конкурентоспроможності товарної продукції на окремих сегментах ринку

Стисла анотація: Абсолютні і відносні показники споживчих властивостей продукції. Визначення питомій вагомості одиничних показників споживчих властивостей товарної продукції. Розрахунок узагальненого показника конкурентоспроможності товарної продукції у визначеному сегменті ринку.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Планування обсягів і цін реалізації товарної продукції

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Тема практичного заняття: Розрахунок показника Херфіндаля-Хіршмана. Планування обсягів і цін реалізації товарної продукції в умовах досконалої конкуренції, монополії, олігополії та монополістичної конкуренції

Стисла анотація: Основи моделі ринків. Ринок досконалої конкуренції, олігополії, монополії, монополістичній конкуренції. Функції попиту та пропозиції. Показник концентрації виробництва в галузі

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Факторне моделювання

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Тема практичного заняття: Складання факторної моделі та побудова на її основі функцій попиту та пропозиції. Визначення ресурсного забезпечення дослідно-конструкторської підготовки авіавиробництва на основі факторного моделювання.

Стисла анотація: Принципи побудови факторних моделей. Специфікація моделі. Формування статистичних даних. Параметризація моделі. Оцінка адекватності і точності моделі.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Сітьове моделювання

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Тема практичного заняття: Розробка сітьової моделі виконання технологічної підготовки виробництва.

Стисла анотація: Сітьове моделювання як засіб планування і контролю складного комплексу робіт. Топологія мережі і розрахунок параметрів детермінованої та стохастичної моделей. Побудова лінійної карти мережі і діаграми завантаження виконавців. Оптимізація параметрів моделі. Оцінка якості оптимізації.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

Змістовний модуль №2. Планування і контроль основного виробничого процесу підприємства та його технічного забезпечення

Тема 6. Планування виробничої програми підприємства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Тема практичного заняття: Планування випуску продукції в умовах визначеності на основі вирішення задачі лінійного програмування. Планування програм виробництва в умовах невизначеності на основі вирішення матричної гри.

Стисла анотація: Призначення процесів закупівлі у проекті. Вимоги до плану управління закупівлями проекту та процес планування закупівель. Типові критерії прийняття рішень «виробляти чи закупати». Типи контрактів та їх вплив на розподіл ризиків.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 7. Внутрізаводське планування і контроль

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Тема практичного заняття: Планування раціональної величини виробничої партії деталей

Стисла анотація: Мета і зміст техніко-економічного й оперативного планування і контролю діяльності підприємства. Задачі і зміст міжцехового і внутріцехового оперативного планування і контролю.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 8. Системи міжцехового оперативного планування і контролю. Внутріцехове оперативне планування і контроль

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Тема практичного заняття: Планування тривалості технологічного циклу виробництва. Планування величини випередження в здачі продукції окремими підрозділами підприємства.

Стисла анотація: Визначення раціональної величини виробничої партії деталей. Розрахунок тривалості виробничого циклу. Методи сполучення операцій у часі і визначення тривалості технологічного циклу. Планування термінів випередження виготовлення продукції окремими виробничими підрозділами підприємства. Визначення нормативної величини виробничих заділів. Основні характеристики позаомовної, покомплектної та подетальної систем міжцехового оперативного планування і контролю та особливості їх використання.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

5. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи не заплановано

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	8	0...25
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	8	0...25
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови здобувача освіти від балів підсумкового контролю й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту здобувач освіти має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних (25 балів за кожне питання, всього 50 балів) та 1 практичного завдання (50 балів за питання).

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати знання і уміння для забезпечення програмних результатів навчання. Написати дві модульні роботи. Володіти основними поняттями та категоріями планування діяльності підприємства. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи. Мати уявлення про основні методи планування й контролю виробництва (лінійне програмування, факторне та сітьове моделювання). Використовувати отримані знання на рівні простих розрахунків та типових задач.

Добре (75-89) – мати знання, уміння й навички для забезпечення програмних результатів навчання. Написати дві модульні роботи. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Уміти застосовувати методи планування обсягів виробництва, визначення конкурентоспроможності, розрахунків попиту й пропозиції, побудови факторних та сітьових моделей. Здійснювати аналіз отриманих результатів та робити висновки. Проявляти самостійність у підготовці та формуванні питань до викладача.

Відмінно (90-100) – мати знання, уміння й навички, що дадуть змогу самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь-які питання щодо дисципліни. Написати дві модульні роботи. Досконально знати всі теми та уміти застосовувати одержані знання. Володіти методами моделювання (факторного, сітьового, оптимізаційного), оцінювання ринкових умов, планування виробничої програми. Показати вміння працювати з великими масивами даних, аналізувати їх та будувати обґрунтовані управлінські рішення. Проявляти ініціативність у дослідженні теми, здатність аргументувати вибір моделей і підходів.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом тижня після їх пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або

міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Сторінка дисципліни в Mentor знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=899>

11. Рекомендована література

Базова

1. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства : навч. посібн. з грифом МОНУ [для студ. вищ. навч. закл.] (5-е видання)./ Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. – К. : Каравела, 2012. – 368 с

2. Планування і контроль на підприємстві: Навчальний наочний посібник: навч. посіб. / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. І. В. Макалюк. – . Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 241 с.

Допоміжна

1. Планування і контроль на підприємстві: Навч. посіб. /За ред.. М.О. Данилюка. – Львів: «Магнолія 2006», 2009. – 531.

2. Управління ризиками машинобудівних підприємств: планування та мотивування. Монографія. / О.Є Кузьмін, Н.Я. Петришин, К.О. Дорошкевич. – К.: ЦНЛ. – 2011. – 128 с.

3. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці : Технодрук, 2019. 264 с.

4. Макалюк І. В., Круш П. В. Управління трансакційними витратами промислових підприємств: методологія і практика : монографія. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. 300 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1382613528661298> Закон України «Про вищу освіту»
2. Національна бібліотека України: <http://nbuv.gov.ua>
3. Наукова періодика України <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
4. Законодавство України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
5. Центр навчальної літератури: www.cul.com.ua